

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА ПРОМИСЛОВОЇ ГРАФІКИ

Проблеми конструювання та оформлення різноманітної продукції нашої промисловості, особливо товарів народного споживання — справа державної ваги, що має не тільки велике економічне і торговельне значення, але також і естетичне, культурне.

Останнім часом значно поліпшилось художнє конструювання, оформлення і поліграфічне виконання промислової графіки.

Проте бурхливий розвиток нашої промисловості і значний випуск продукції в новій п'ятирічці, розширення міжнародних торговельних зв'язків ставлять невідкладні завдання значного поліпшення зовнішнього вигляду наших виробів.

Цілий ряд міжнародних виставок за рубежем і в нашій країні, наприклад, у Москві в 1964 році, організована країнами СЕВ, на Всесоюзній нараді у Москві в 1964 році, і ряду інших, на яких були експоновані кращі вітчизняні та зарубіжні зразки, продемонстрували високу якість конструкцій та художнього оформлення упаковок, торговельної реклами, максимальну зручність їх для споживача.

Хоч у нашій країні останнім часом значно поліпшилось художнє конструювання та оформлення товарів народного споживання, ми ще значно відстаємо в цій галузі. Зовнішній вигляд багатьох наших товарів непривабливий, а якість упаковки низька.

Надто обмежений асортимент матеріалів. Рідко використовуються такі матеріали, як високоякісні сорти картону типу хром-ерзац, пластмаси, целофан, фольга, прозорі плівки і багато інших сучасних синтетичних матеріалів великої і малої хімії.

Уся сучасна етикетно-пакувальна промисловість повинна будуватись на новій, більш досконалій сучасній технологічній основі із застосуванням досягнень хімії в галузі нових фарб, нових різноманітних матеріалів, оригінальних засобів друку. Значному піднесенню якості промислової графіки сприяли б, поряд з відомими способами друку, нові види його, такі як трафаретний друк. Слід підкреслити, що трафаретні друкарські форми можуть виготовлятися фотомеханічним або ручним способами.

Трафаретний друк може бути ефективно використаний на скляних виробках, при виготовленні шкал для вимірювальних приладів та іншої промислової продукції.

У більш широких масштабах можуть бути використані такі види друку, як флексографський друк на прозорих плівках, деколь, глибокий друк на тканинах, на жерсті, фользі, на поліетиленових, триацетатних прозорих плівках, на нових видах тканин, на спеціальній зернистій фактурі, аніліновий друк.

Для використання останніх досягнень в галузі створення нових

фарб доцільно більш широко застосовувати фарби, що світяться, а також металічні фарби, що дають можливість передавати тональну багатокольоровість.

Досить рідко, на жаль, ми застосовуємо у промисловій графіці такий відомий засіб тиснення, як конгрев, що дає красиву рельєфну поверхню; мало використовуємо в оформленні фігурні вирубки, гальванощампи, що значно збіднює оформлення нашої етикетно-упаковочної продукції.

В арсеналі промислової графіки існує безліч оригінальних конструктивних і графічних засобів, які повинні більш активно, творчо використовуватись художниками, що працюють у цій галузі мистецтва, створюючи художній образ того чи іншого виробу.

Тут, безперечно, специфіка продукції буде диктувати і художнє, і конструктивне рішення.

Хотілося б підкреслити, що шрифтове оформлення є важливим засобом у створенні доцільної і красивої упаковки, етикетки, маркіровки і всієї різноманітної продукції промграфіки.

Шрифт наділений багатьма естетичними якостями, але головне завдання шрифтового оформлення — розповісти лаконічно і точно про продукцію, про товар. Звичайно, головний акцент завжди робиться на назві товару, а потім вже йде коротка текстова інформація або реклама.

Якщо в галузі створення художніх і друкарських шрифтів ми маємо значні успіхи, то в створенні спеціальних шрифтів, найбільш виразних і економічних для оформлення товарів народного споживання, ми ще відстаємо, наприклад, від ряду країн.

На жаль, інколи художники, що працюють у галузі оформлення малих друкарських форм, забувають, що шрифт повинен створюватись також за законами краси, що створення високохудожніх шрифтів — велике мистецтво.

Необхідно вказати на те, що зовсім недостатньо застосовуються наборні друкарські шрифти в оформленні упаковки і іншої промислової продукції, а якщо і вживаються — то не кращі класичні зразки і не кращі гарнітури, створені радянськими художниками.

Звичайно, шрифти в промграфіці відрізняються від шрифтів, які застосовуються в оформленні книжкових оправ, обкладинок і титульних сторінок. Вони повинні бути більш декоративні, але чіткі за побудовою, легкі для читання.

Ми ще досить часто зустрічаємо зразки з надмірними завитками, замислуватими начерками, написами з помпезною пишністю, великою кількістю бронзи, сумнівної художньої якості квітів, без смаку зроблених ініціальних літер. Безперечно, застосування в шрифтовому оформленні металевої фольги може бути ефектним і художньо виправданим, та тут повинно бути почуття міри і доцільності.

Нам не потрібне «пишне» оформлення товару, прикрашення різними випадковими орнаментами, бронзовим тисненням, що не має нічого спільного з його призначенням.

Але, як відомо, доцільне використання декору при умові творчого осмислення оформлення може дати позитивні наслідки.

Художники повинні завжди пам'ятати, що не прикрашувати треба нашу продукцію, а художньо оформлювати, створювати певний художній образ речі, розкриваючи лаконічними графічними засобами зміст, призначення її.

Оформлення радянської товарної продукції — це мистецтво, що втілює в собі всю складність справжнього великого мистецтва, створює художній образ за допомогою художньої мови, відповідної завданням промислової графіки.

Мистецтво промислової графіки — складний комплекс, що складається, у першу чергу, з художніх графічних проблем, проблем

Рис. 1. Трафаретний друк.

Рис. 2. Друк на жерсті.

матеріалу, а також технології поліграфічного виробництва, економічних проблем.

Мистецтво промислової графіки покликане служити радянській людині, приносити їй радість і красу. Тому воно має величезний вплив на формування художніх смаків, позитивно впливає на естетичне виховання, прищеплює високу культуру.

Яскравість промислової графіки та упаковки в значній мірі залежить від поліграфічного відтворення оригіналу.

В нашій країні поки одиниці спеціалізованих, оснащених новою поліграфічною та упаковочною технікою, великих підприємств, на яких повинна виготовлятися різноманітна промислова графіка, а також виконуватися всі картонажні роботи.

До таких підприємств належать, наприклад, Київська етикетно-друкарська фабрика. Незабаром стане до ладу Херсонська етикетна фабрика, на якій будуть працювати понад 16 флексографських друкарських машин для друку на целофані.

Прийнята постанова Комітету по пресі при Раді Міністрів УРСР про будівництво етикетно-друкарських підприємств в Харкові, Донецьку та Одесі.

Поліграфічне виконання високохудожніх оригіналів упаковок, етикеток, товарних знаків, фабричних марок і іншої продукції дуже часто здійснюють неспеціалізовані друкарні, оснащені старою технікою, що не мають висококваліфікованих спеціалістів поліграфії з особливою специфічною підготовкою по багатокольоровому художньому друку та спеціальними знаннями в галузі друку малих форм, таких нових видів друку, як флексографський, трафаретний, деколь, друк на прозорих плівках, тканинах тощо.

Тому однією з актуальних проблем докорінного поліпшення виробництва зразків оформлення та упаковки товарів народного споживання і значного піднесення культури промграфіки до рівня кращих світових зразків є проблема підготовки висококваліфікованих кадрів спеціалістів у галузі конструювання та оформлення промислової графіки, а також спеціалістів у галузі нової технології поліграфічного виробництва із спеціальною підготовкою по багатокольоровому художньому друку на сучасних нових матеріалах з використанням нової більш оригінальної технології.

У. У. ГАПОН

SOME PROBLEMS OF COMMERCIAL GRAPHIC ARTS

Summary

The importance of further development of commercial graphic arts is immensely great. The increasing output of consumer goods requires solving some problems of design for packaging, marking etc.

The article deals with the questions of graphic arts design.
